

50. VÝROČIE ZALOŽENIA ÚSTAVU SVETOVEJ LITERATÚRY SAV

Ústav svetovej literatúry Slovenskej akadémie vied si v roku 2014 pripomína 50. výročie svojho založenia. Súčasný Ústav svetovej literatúry SAV sa považuje za pokračovateľa Ústavu svetovej literatúry a jazykov SAV (1964–1973), ktorého zakladateľom a prvým riaditeľom bol významný literárny vedec profesor Mikuláš Bakoš. V rokoch 1973–1990 bol ústav súčasťou Literárnovedného ústavu SAV, od roku 1991 existuje opäť ako samostatné výskumné pracovisko. Pôsobili v ňom významné osobnosti vedeckého a kultúrneho života ako Jozef Felix, Dionýz Ďurišin, Pavol Winczer, Nora Krausová či Soňa Lesňáková. Ústav svetovej literatúry Slovenskej akadémie vied usporiadal pri príležitosti 50. výročia svojho založenia spomienkový seminár, ktorý sa konal počas novembrového Týždňa vedy a techniky v Bratislave. Seminár otvoril zástupca riaditeľa ÚSvL SAV Róbert Gáfrík, ktorý uviedol, že týmto seminárom si jeho členovia pripomínajú niektoré z významných osobností, podoby minulého a súčasného vedeckého výskumu, ako aj spoločensko-politické súvislosti, ktoré výskum v ústave sprevádzali a nezriedka spoluurčovali.

O histórii ústavu referoval Milan Žitný, ktorý v ústave pôsobí od roku 1972, pričom pripomenul, že založeniu ústavu v šesťdesiatych rokoch predchádzal zakladateľský počin Mikuláša Bakoša z roku 1943, keď v rámci novozaloženej Slovenskej akadémie vied a umení inicioval aj literárnovedné skúmanie. V päťdesiatych rokoch sa výskum svetovej literatúry dostal do úzadia, samostatný Ústav svetovej literatúry a jazykov vznikol až v dôsledku liberalizácie v prvej polovici šesťdesiatych rokov a vďaka osobnostným kvalitám Mikuláša Bakoša, ktorý sa vždy prejavoval nielen ako výrazná

vedecká, ale aj organizačná osobnosť. Aj prepojenie skúmania literatúr a jazykov v ústave odrážalo bakošovské vnímanie vedeckej práce v tejto oblasti. V období normalizácie dochádza po Bakošovej smrti (1972) k drastickým intervenciám do práce ústavu v podobe previerok. V sedemdesiatych rokoch vznikol spojením slovakistického a svetovistického literárnovedného výskumu Literárnovedný ústav SAV, v ktorom sa svetová literatúra dostala do úzadia. Rozdelením tohto ústavu v roku 1991 napokon vznikol dnešný ÚSvL SAV. O jeho aktuálnych výskumných aktivitách informovala Judit Görözdí. O najvýraznejších výskumných líniah ďalej hovorili Libuša Vajdová, ktorá načrtla východiská teórie Dionýza Ďurišina o medziliterárnosti, a Mária Kusá, ktorá predstavila korene translátologického výskumu a jeho význam pre súčasný literárnovedný výskum na Slovensku. Ladislav Franek predstavil osobnosť a myslenie Mikuláša Bakoša, Jana Truhlářová Jozefa Felixa. O osobné skúsenosti s D. Ďurišinom sa v diskusii podelili sinológ Marián Gálik aj slavista Miloš Zelenka z Prahy a k spomínaniu sa pripojili viacerí z prítomných.

Seminár vyvrcholil popoludní návratom do prítomnosti. Róbert Gáfrík prezentoval najnovšie čísla časopisu *World Literature Studies* a publikácie pracovníčok a pracovníkov ústavu – *Dejiny umeleckého prekladu na Slovensku 1* (Katarína Bednárová), *Ruská literatúra 18.–21. storočia* (kol. autorov), *Jozef Felix a cesta k modernej romanistike* (Jana Truhlářová, ed.), *Literatúra v hľadani čitateľa* (Pavol Winczer), *Literatur als Kommunikationssystem* (Roman Mikuláš), *Symbolismus als Ansichtsprinzip* (Eva Maliti).

Jana Čvíková